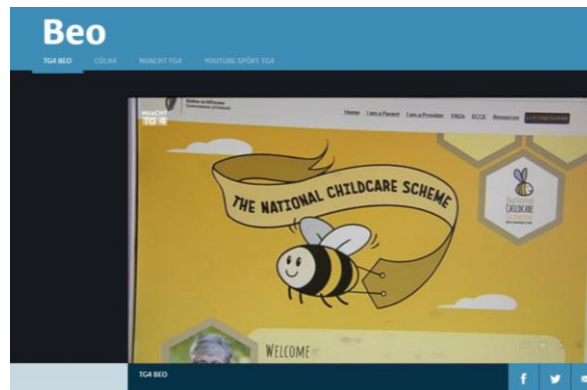

Scéim Náisiúnta um Chúram Leanaí

Ceist 1 Beidh tú ag féachaint ar ball ar thuairisc faoi scéim nua – an Scéim Náisiúnta um Chúram Leanaí. Sula bhféachann tú ar an tuairisc, áfach, déan iarracht na focail thíos a cheangal le chéile.

1. An tAire Leanaí & Gnóthaí Óige	a. <i>Personal Public Service Number</i>
2. ceart reachtúil	b. <i>allowance</i>
3. liúntas	c. <i>from now on, for the future</i>
4. ollmhór	d. <i>Gross Domestic product (GDP)</i>
5. feasta	e. <i>income related</i>
6. Uimhir Phearsanta Seirbhíse Poiblí	f. <i>Minister for Children & Youth Affairs</i>
7. beart a dhéanamh de réir a mbriathair	g. <i>statutory right</i>
8. olltáirgeacht intíre (OTI)	h. <i>universal</i>
9. uilíoch	i. <i>be true to their words</i>
10. nasctha le hioncam	j. <i>huge</i>

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Féach ar an tuairisc den chéad uair le feiceáil an raibh an ceart agat.

Ceist 2 Féach ar an mír den dara huair. An bhfuil na habairtí seo fíor nó bréagach?

1. Beidh sé de cheart ag gach tuismitheoir sa tír liúntas a fháil chun íoc as cúram leanaí.
2. Níl an liúntas ag teastáil ó na mná a labhair le Caoimhe Ní Laighin sa mhír.
3. Is féidir iarratas a chur isteach ar an liúntas ar an suíomh idirlín anois.
4. Deir an eagraíocht Luath-Óige Éireann nach bhfuil aon mhaith sa scéim.

5. Cuireann Stát na hÉireann 0.002% d'olltáirgeacht na tíre ar leataobh le haghaidh cúraim leanaí.
6. Caitheann an tSualainn an méid is lú airgid ar chúram leanaí san Eoraip.

Ceist 3 Féach ar an tuairisc arís. Déan cur síos ar ábhar na míre don duine in aice leat.

Ceist 4 ‘...tá mise...’

A. Cén téarma gramadaí a thugtar ar an bhfocal i gcló trom thuas?

B. Cad faoi na cinn seo anois?

mé	_____
tú	_____
sé/é	_____
sí/í	_____
muid/sinn	_____
sibh	_____
siad/iad	_____

C. Cuir na focail a bhreac tú síos in abairtí chun a n-úsáid cheart a léiriú. Ní gá na habairtí a scríobh; is leor iad a rá amach os ard leis an duine in aice leat.

Ceist 5 ‘...go gcaithfidh...’

A. Bain úsáid as na briathra thíos chun na rialacha a bhaineann leis an aimsir fháistineach a chur in iúl:

caith agus imigh

B. Cuir na ceisteanna seo a leanas ar an duine in aice leat faoi na pleananna atá aige don deireadh seachtaine:

Cá a dhéanfaidh tú an deireadh seachtaine seo?

Cé a bheidh leat?

Conas mar a bheidh an aimsir?

Ceist 6 Pléigh an cheist seo leis na daoine eile i do ghrúpa:

Conas a chuireann na costais mhóra a bhaineann le chúram leanaí isteach ar theaghlaigh?

Treoracha agus Freagraí

Ceist 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
f	g	b	j	c	a	i	d	h	e

Ceist 2

1. Fíor.
2. Bréagach: Dúirt gach bean sa leabharlann go raibh cúram leanaí róchostasach agus dá bhrí sin nach raibh siad in ann dul ar ais ag obair.
3. Bréagach: Is féidir cur isteach ar liúntas ó mhí Dheireadh Fómhair seo chugainn.
4. Bréagach: Fáiltíonn an eagraíocht roimh an scéim.
5. Fíor.
6. Bréagach: Caitheann siad i bhfad níos mó airgid ar chúram leanaí ná na hÉireannaigh, 0.019%.

Ceist 3

Féach an script.

Ceist 4

A. An fhoirm threise den fhorainm.

B.	mé	<i>mise, mé féin</i>
	tú	<i>tusa, tú féin</i>
	sé/é	<i>seisean, eisean, é féin</i>
	sí/í	<i>sise, ise, í féin</i>
	muid/sinn	<i>muidne, sinne, muid féin, sinn féin</i>
	sibh	<i>sibhse, sibh féin</i>
	siad/iad	<i>siadsan, iadsan, iad féin</i>

C. Cleachtadh cainte atá sa cheist seo.

Ceist 5

A. *caith* agus *imigh*

<p>Caith</p> <p>caithfidh mé caithfidh tú caithfidh sé/sí caithfimid caithfidh sibh caithfidh siad</p> <p>caithfear</p> <p>An gcaithfidh sé? Caithfidh/Ní chaithfidh.</p>	<p>Imigh</p> <p>imeoidh mé imeoidh tú imeoidh sé/sí imeoimid imeoidh sibh imeoidh siad</p> <p>imeofar</p> <p>An imeoidh siad? Imeoidh/Ní imeoidh</p>
--	---

B. Cleachtadh cainte é seo.

Ceist 6

Is féidir na foghlaimeoirí a chur ag plé na ceiste seo i mbeirteanna nó i ngrúpaí de thriúr nó de cheathrar.

Eimear Ní Chonaola

Sheol an tAire Leanaí agus Gnóthaí Óige, an Scéim Náisiúnta um Chúram Leanaí, inniu. Faoin scéim beidh sé de cheart reachtúil feasta ag gach uile thuismitheoir liúntas a fháil chun íoc as cúram leanaí.

Caoimhe Ní Laighin

Leabharlann Bhaile Bhailcín inniu. Tá tuairimí láidre ag na mná anseo faoi chúram leanaí sa tír seo.

Blaise Nic an Phiarsaigh

I mo chás tá an costas...tá costas ollmhór air. Agus, faoi láthair, tá sé ag cur bac orm chun dul thar n-ais chuig m'obair, mar gheall ar an gcostas, so, tá beirt agam anois....

Caroline Breslin

Tá imní mhór orm faoi chostas an crèche. Ba mhaith liom dul go dtí an obair san fhómhar ach tá beirt pháistí againn. Tá sé an-chostasach.

Marilyn Mc Givern

I ndáiríre, tá mise sa bhaile ag an bheirt chailíní atá agamsa. Ach, tá sé deacair, sin an fhadhb a bhí agamsa. Bhí sé róchostasach domsa chun iad a fhágáil.

Caoimhe Ní Laighin

Sheol an tAire Leanaí agus Gnóthaí Óige, an Scéim Náisiúnta um Chúram Leanaí, inniu. Faoin scéim seo beidh sé mar cheart reachtúil feasta ag thuismitheoirí liúntas cúram leanaí a fháil.

Tá suíomh idirlín socraithe faoin scéim agus glacfar le hiarratais ó mhí Dheireadh Fómhair. Beidh thuismitheoirí in ann a n-uimhir PSP (Uimhir Phearsanta Seirbhíse Poiblí) a uaslódáil chun méid an airgid atá ag dul dóibh a fháil amach.

Deir an eagraíocht Luath-Óige Éireann, nach scéim nua í seo i ndáiríre, ach leagan níos buaine de scéim a bhí ann ó 2017. Cuireann siad fáilte roimh fhógra an lae inniu ach deir siad go gcaithfidh an Rialtas beart a dhéanamh de réir a mbriathair anois agus na gealltanais atá déanta acu a chomhlíonadh. Mar, faoi mar a sheasann cúrsaí faoi láthair, a deir siad, tá an tír seo ar chúl ar fad ó thaobh infheistíocht stáit i gcúram leanaí.

In Éirinn, ní infheistíonn an Stát ach 0.002% d'olltáirgeacht intíre i gcúram leanaí. Ba chóir 0.008% a chaitheamh, dar le UNICEF¹. Agus 0.019% a chaitheann an tSualainn.

Beidh liúntais uilíocha le bheith ar fáil do gach duine faoin scéim agus liúntais atá nasctha le hioncam.

Caoimhe Ní Laighin, Nuacht Tg4 i mBaile Átha Cliath.

---

¹ Ciste Éigeandála Idirnáisiúnta na Náisiún Aontaithe do Leanaí